

trausu zaureumeem isspeeschahs zauri, pahrviehschahs ga-
raindus un zaur to ween jau nowehrof pahral leelu fil-
tumu, ari djselis trausti preesch uhdenu usglabashanas loti
teizami, kure, ka us kugeem, dands uhdens ilgaku laiku ja-
usglaba. Uhdenu war it weegli no puhshanas ari zaur to
issfargat, ta tam sahduus pileenius mineral-slabbuma, wisla-
bas fehrlabbuma peepilina. Ja pehz tam uhdenu, eefam
to banda, druzin fasmalzinatu frihtu pelleek klah, tad
fehrlabbums tublin saweenosjohs ar frihtu, zaur fo rodahs
gipfis, kas nogrimst dibinā. Ja uhdens jau sahdis puht,
tad tas pahrlabojas weenigi jaur sahshana zaur oglem
un fmistim: no puhshanas uhdenu war issfargat ari zaur
to, ta tam druzin kaut sahda organiska slabbuma pree-
maifa. Gewehrojams ir ari, ta Kihneeschi neskaidru, dub-
laiu uhdenu ahtri issfhra. Preesch s̄hi noluhtka tee nem
alaunu, fo tee pulwera weidā — us 100 mahrz. uhdenu,
10 granu alauna — uhdenu peemaifa un tahdu mihse,
ja tikai uhdenu zitu launu weelu naw klah, it derigu
dsehreenu dabon. Wehl labaks esot bruhnalmia (Braun-
stein) peemajums, ar ko, ka Frantschu Kihnikis Perniats
apleezina, uhdenu gadeem warot usglabat; trihs mahrizinas
veeteekot preesch pezu jentneru uhdenu pilnigas issfarg-
shanas no puhshanas. Tapat war sliku akas uhdenu
pahrlabot, kaut gan wislabak ir, ta tahdu uhdenu nemas
neleeta, it ihpaschi tahdu atgadisjumā, tad uhdenu mas wa-
jaga jeb ari, tad alkā sahdu laiku bija noslehgta. Bet
deemschehl laudis par labu dseromo uhdenu mas ween ruh-
pejahs, tad tikai labs alus pee rokas. Un tomehr lauschu
weselibas sinā gandribi nckam naw til leels fwařs, ka la-
ham dseramam uhdenu, jo nenoledsama pateesiba ir un
paleek: kultura un weseliba atkarahs no uhdenu
daudsumu un tihribas.

Wispahriga Dala.

Peeshmejums

us K. Schubert s̄ga kritiku par J. Bankina
„ihsu geometriju jeb ruhmesmazibū.”

(Stat. „Balī“ Nr. 29!*)

1. Ka nosauzeens „geometrija,” iraid no Greeku walodā, lai gan paschais sinatnibā džimtene ir Egiptē, un
pehz wahrdastanas pahrtulkošanas apšīme muhsu wa-
lodā „semes mehrishanu”, un newis „semes mah-
zibū,” ka Sch. lgs to tulko un skaidro, (Greeki s̄ho sauza
par geologiju), gandribi isskotram skolotojam, kautgan
ne no gruntswalodas awoscheem, tomehr is katas kreetnas
fweeschū walodu wahrdnizās, deesgan labi buhs pashtstams
un sinams. Bet geometrija now tikai pamatsinatniba preesch
semes mehrishanas (iraid dāuds tahdu mehrneku jeb
remisoru, kas no geometrijas itin mai sin), to aridsan aiz-
nem wisu platibū, ruhmu un kermenu ismehrishanu
un aprehkinashanu semes wisu, kadehk to sahds sinatni-
bas weeglakas fayrashanas dehk — ihpaschi semakas sko-
lās — gluschi meerigi war nosault par „ruhmes-mah-
zibū.” — Schubert lgs saka, ka preesch „winkele” un
„ruhmes” tagad wifem wifai pashtstami wahrdi esot
„lenkis” un „telpa.” Lai gan tagad wairak netā pēzdef-
mit gadus wežs, džimtis un audis Walmeereets, kur tak
Latwoeschī itin skaidru, lohkonu (ne tahdu sihnu un sa-
stibpatu, ka tagad zitōs laikrakstis un daschās grahmatis)
un ismedigu walodu runa, tad trihs gadus Walka fahdī-
wojis, pehzak Oppelkalnā, Smiltenē, Dzehrbenes draudē un
pehdigi s̄che Ajskrauslē par skolotaju bijis, tomehr s̄hos
abus nosauzeenus „lenkis” un „telpa” nekad no laudihm
neesmu djsrejissi runajoh. Preesch kahdeem gadeem at-
pakt wahrdi „telpa” gan biju lajissis avisēs, tomehr ar
kreetnu galwingas lausishanu man neisdewahs un neisde-
wahs dabuht sināt, ka tas muhsu wezo, pashtstamo „ruhmi”
eexehmis, kamehr beidoht zaur sahda drauga wehtstuli kluwu
ks ihstohu pehdahm; bet wahrdi „lenkis,” tas wehl no
Schubert s̄ga kritisas man pirmoreijsi skan oufis. — No-
sauzeens tipli jeb telpi gan sihnu biskaptehwa Ulmannia
wahrdnizā, bet ar to peeshmejumu „no Leischu walodā”;
bet lenkis (lenka gan, bet kas gluschi zitu leetu noslīme)
now nelur useetoms. Kad nu mana geometrija ir fara-
sita preesch skoloneeem par rohlas-grahmatu, kureem jau
deesgan gruhtu nahlahs fagis un paturekt paschū sinatnibū
par ruhmi tad dohmaju, labaki palisim pee „apgremotahs”
(pehz Sch. lga) „ruhmes,” kas isskotram gana puiskam
saprohtama, un pee „winkele,” ko atkal isskot skhlers
(galdineeks?) un buhromonis jeb remesis pashtsi, un tagad
pat wif skrohderi to ka s̄awu amatshini par speeki rohla-
nehsa. Lai telpo un lenko, kam tihlahs, bet mēs wehl
s̄him brihschām palisim un elpesimees ar ruhmi un

*1 S̄chim peeshmejumam reenahzabs veeta „Balī” tadēl, ka
tur jau vīrmals rakts nodrakts, vīr to s̄hi atbilde jeb peeshmejums
dots. Kad tomehr „Balī” to atgādījuse, tad mums janowehrlam muhsu
vāspabrone, kura to usinom iti sahdu, labki wifsh nobis no fara-
skotaja. Pehdjais wahrdi, ka sinams, mums ja-atweht Schuberta lga.
Ned.

winkel, kaut gan tee no Wahzu fugaš, tomehr no Indo-
Germanu fakties.

2. S̄hi mana „geometrija” eepreeschis no manis
pascha s̄ika leetata draudesskohla, pirms ta bija drukata
un kaijā laista, sinams wairak ar Wahzu walodas wahrdi
galotnem „erš.” ka tetradēes, oktaedēs u. t. vr.; sahds
wahrdi galotnes ar laiku grahmatisas eesfahlumā tika
pahrlabotas, bet wifzaur tas nebija notizis. Un kad s̄him
manuskriptam tahda paahtra drukashana isdewahs — jo
to tikai biju nodewis Steffenhagen fungem us apfahlti
—, tad pee drukashoginu (luhdū nerem par launu, ka
nefaku drukashoknū) zaurkafshanas gan jau zitas wai-
nas eewehroju, bet s̄hi „nekonsekwenze” galotnes bija pa-
liku stahwoht.

3. Schubert lgs atjauno paidagogisku pamatlīkumu,
fazidams, „ka mahzibahm jaet no weeglaka us gruhtako”;
itin gluschi weza pateesiba; bet mahzibahm, ihpaschi arit-
metikā un geometrijā, jaiseet no tahdahim leetahm,
kas zilweka praktineem lehti sajuhtamas, t. i. no
redsamahm un taustamahm ruhme mun fkeitileem.
Tadehk Schubert lga issazijens par § 2 — § 18 manā
geometrijā, „ka tee skolnekeem pamisam nederigi un teem
waijadejīs stahweht kermenu nodalā.” ir paidagogiski
gluschi aplams. Man jadohma, ka Sch. lgs s̄ho §§ sa-
karu pamisam nesaproht; tadehk Wini nemis par launu,
kad es tohs tuhvali isskaidroju. Preesch cesahzeem geometrijā,
t. i. draudēs, wai gada skoloneeem — ir pat
Walkas draudesskolojā seminarā mehs sem Zimses tehva
wadishanas tā geometrijā eesfahlahm — s̄hee treisadee
„weenadi” (ai reguliere, kam jareguleerē!) kermeni, ka stabi,
teewgalkabi un daudisfahai ir sapataisa wai no skola
wai no papa (beesa papīhra); nu skolneeli tohs opfahloht un
aptoustoht sem skolotaja wadishanas zaurnemdamī mahzahs
pashtis wifus gabalus pee teem, ka kantes, fahnus, stu-
hruš, winkeles un afis, sahds nosault un pehz wizu
daschadibas tohs jau isschikt; tad skolotajs leel skolnekeem
pascheem wifus gabalus ihfi un pehz kahrtas nosaulti
jeb kermenus aprakstīt, ka leelais Wahzu paidagogis A.
Diesterwegs to sāvā „ruhmes-mahzibā” ir dorijs. S̄hi
kermenu aprakstīshana manā geometrijā, § 2 — § 18 ir
tikai par peemehru un newis preesch „no galmas mahzis,
shanas”; s̄hi mahziba ir wifas geometrijas pamats, un
elementariskā sinatnibā wina istaisa pilnigu nodaku par
sevi. Tad wehl Sch. lga s̄ākā kreetnam filologam s̄his
wezo Latvianu fakamā wahrdi buhs desgon pashtstams: „Qui
bene distinguit, bene docet!” Muhsu walodā: „Kas labi
isschikt, tas mahzja labi.” —

4. Par „taifna līniju” Wahzu geometrijas iraid
diwejads isskaidrojums. Vīrnis aīs: „taifna līnija ir
ihfakais zelzsch starp diwi punkteem,” un oħtrais: „taifna
līnija ir newidoklāna iskafshana.” — Pehdjais iss-
kaidrojums skoloneeem gruhti ir saprohtams un sinams
wehl gruhtali paturams; bet „taifna līnija ir „taif-
nakais” zelzsch starp diwi punkteem” tadehk tā isskaidrojīs,
ka mehs Latweeschī sāvā fadīshwē par diwi zeleem us weenū
pashtu pīsi runajoh, nekad nosakam „ihfoko” zelu, bet
„taifnakao” zelu; un kadehk to aridsan nedaritu geomet-
rija? — Mana isskaidroshana par winkelj ir tahdu pati
ka A. Diesterwega geometrijā 140. lapā § 58 un D. Schlö-
milcha grahmata „Grundzüge der Geometrie des Maages”
I. daļā 12. lap. pīse. — Kad nu sem nosauzeena „rin-
kis” kaudis tikai saproht aprīki (periferiju) un newis no
ta eentmo ruhmi, tad labaks isskaidroshana dehk esmu
peelizis flākt „ripa,” un pee rādius par isskaidroshana
wezo biskaptehwa Ulmannia nosauzeenu „speekis.” — Lai
nu gan s̄hee abi nosauzeeni „speekis” un „ripa” no Sch.
lga ir nosaulti par „provinzialismem,” tomehr wīni stahw
wahrdnizās par wispahrigi pashtstameem wahrddeem. —
„Auglis,” „isnahkuma” weetā, dohmai, buhs wairak neka
sīrga muhsu wežs, un ja zits wihs to preesch tam now
leetojis, tad Tehraud f. sāvās „tahpeles usdohshanas” to
ir dorijs. Wahzeets gan saka: dol 64 „zaur” (durch)
8, bet ihfakas nezīmētās, kas ar Wahzu walodu nemas now
eepasnees, wai zaur to now fāmūls, nekad tā nosajīhs;
wifsh saka: dol 64 „ar” 8! — Schubert lgs pahmet
man, ka es sāvā geometrijā, ka ari sāvās rehkingrahmatās
esot līdz „divisoru” (kadehk dalitaju ne?) preesch diwi-
denda (kadehk dalamo ne?), fazidams, „ka wifās zitās arit-
metikās preeschmeti ohridi stahwoht.” Man us to ja-atbīd,
ka nebuht neesmu pīmais, kas tā dorijs, jo preesch manis
tā iraid rakstījuschi: biskaptehws Ulmannis sāvās
„rehking tahvelites.” Tehraud f. sāvās „rehkingrahmatās.”
Wahzemeekie: E. Hentschelis un A. Diester-
wegis ar P. Heuseku sāvās „rehkingrahmatibū un usdo-
shana” grahmata. Un es sāvās rehkingrahmatās lī-
damās dalitaju preesch dalamā ne-esmu tapehz ween tā
dorijs, ka s̄hee wihs tā rakstījuschi, bet teesham pah-
relezinats, ka s̄hi metode preesch laukfahlnēeem lehtoki
saprohtama, ar azim weeglaci eerangama un paturama.

5. Us pahmeteenu par „onus wirsplatibās (man-
teka?)” aprehkinashanu, iu isskaidrojums nepareisi efot,
tas deroh preesch zilindra, man ja-ātild, ka isskaidrojums,
kur stahw . . . . . tad aprīka jaumu reisna ar wina

fahnu augstumu,“ waijoga stahweht . . . . . tad aprīka
garumu reisna ar pīsi no wina fahnu augstuma”; pate
peemehrusdoshana lihds ar wīnas aprehkis hān
(swedumū?) ir gluschi rīktiga. Tad oħtris swigakais
pahmeteens iraid „par sahda zilindera fahlsaturo nepa-
reisgu aprehkinashanu, § 61.” — Tur wairak usdoshanu
nemas now, ka tikai weena pate, sahdehk no sahda ap-
rehkinashanu now fo runah; tur usdewinā ir pahrfaciti
s̄hee wahrdini „rīks apfahrt,” kur wajadjeja stahweht „ra-
dius” jeb „pusmehr,” bet pate aprehkinashanu ir
atkāl gluschi rīktiga.

S̄ho isskaidroshana par sāvu „ihfko geometriju” ta-
dehk esmu dewis, ka loi zeenijami skolotaju fungi, kuri no
manahm grahmatahm lausa behrus rehkingashanu un geo-
metrijā, nefabihstahs, bet paleek tādi pafchi pastahwigi,
ka lihds s̄him un labp sāvu eesfahlo zelu jo drohshī
tahlat.

J. Bankins.

Par tagadejām kalla-teesahm.

S̄hi gada „Balī” 31. num. B. lgs pa dālai no-
rahda dāščas norozojusčas bushanas, kuras nepeeze-
shamu pahrlabosčanu prasa.

B. lgs, ka no wina rakta noskārshams, wairak
ruhyejahs par pagastu cerehdneem, nēka par zīteem — wehl
nesamaitateem lihdszilwekeem.

S̄ho rindāu rakstītajam ir wairak jauneklu pafsh-
īami, kuri, bes gāhdības budami no ihfā zela noflihdū-
shī, wairak reisēs un wairak gadus nosehd fāurrājās
zeetuma telpās — telpās, starp dāshāda wezuma un dā-
shadeem noseedsneekem; pat starp tādēem, kuri wairak
reisās garo zelu no Sibīrijas atpākal naikuschi. — Ka
starp fārhdeem wezeem praktikeem jauneklu wehl mīklītās
rafsturs top us wifū wina muhsu famaitats, nebutu ee-
mēla runat. —

Lai butu pēeauguschi jeb nepeeauguschi; lai butu
gruhta jeb weegla noseeguma daritoji, wifem weenadas
teesibas, wifī weena zeetuma telpās famaitato gaifū elpo.

— Lai ari ne reti ween muhsu pagasta eerehdīi dabu
lopā dīshwot, no weenās blodas ehst un us weenā maīsa
gulet ar „rudākeem,” kānu rozejeem, ka ari ar jaunek-
leem no 12. gādā; kuri waj nu noteesati ar dorba-
mājas spreedumu jeb ar aresntu rotas. Daudi tādē
jauneklu atrodahs starp noseedsneekem, kuri neprot nedī
rafstus lajst nedīs ir eepafshīnāti ar Kristus meesās un
āīns noslehpumeem, — kaut gan dāshi jau skaita 20
lihds 21 gadu. —

Pamisam zitu ko atrodam Rīgas polīzijas ismeklesča-
nas zeetumā: tur atrodahs kreetna bibliotēka, ar dāshā-
dāshadām grahmatahm, kuras teek apzeetinateem par brihwu
laisti dotas; ori skola teek tureta, latru deenu 2 stundas,
pee kuras zeen. Abholīa lgs ar jo leelu sekmi strāhdā!
Waj newaretu ari frona zeetumā, ka tas ir polīzijas zeetumā,
skolu un bibliotēku eerihiot? Wajadīgo naudu atrast nebutu
gruhti, jo noseedsneekem teek uspīests darbu strāhdāt, ka:
strīkus pluzinat, spalwas pluhīt, wifadus maīsus fāhīt;
ari dāshādi amatneeki strāhdā, ka: goldneeki, kūrpneeki,
skroderi un korku greesēji, no kuru mājsās ismākās wa-
retu fāhdas prozentēs atwilīt, teizamojam noluhlam!

Wehl jo nepeezešchamaks butu tas, kad noseedsneekus
eedolitū pehz kategorijām un jauneklus noschīrtu no pē-
eaugusčiem. Laihā nezīmēzibas un gruhtibas, fāhdas
jāzīseči jaunekleem no pēeaugusčiem, atfāhīt, turu pret
sāvāhīm juhtām. —

Kāhds eewehrojams rakstīneis teiz: „Zīlwels ir zī-
wels, ja zīlwels butu lops, tad wīnam nebutu garši laiks.”
— Zīlwels, padots gora laika možībai, kriht ismēklesčanā
un tā padara nezīmēzīgus darbus, par ko wehlak pafcham
ar fahpēm un reebumu janosčehlo. — Zerekm, ka muhsu
augstā māldiba, kura jau dāshu nosahli is muhsu widus
rahwuse, dāshu fahpīgū trumu muhsu dīshwē dīsejējuse.
ari s̄hihs wehlesčanās laipni eewehros. — Auka.

Dāshadas finas.

No eeksfīsēmēs.

Rīga. Kristīne Meesit, par kuru nesen bija fānts, ka
pate noschīnaugusčis, lai tagad dīrdams, tīkse, nosīsta (ar
fāstroli pa denīneem) un tad ar apfētu lafatu nolikta
gultā. Nosīstā 17 gadus wežs. Ismēklesčana eesfahla.

Kolnēse. „Sarkano krustu” pahwalde, ka „M. B.”
tīzis finams, ar sāvu goda-fīmi „Sarkano krustu” apdah-
wināju tīgrotāju J. Stutšķa fungu.

No Īrlawas. Muhsu pagastā ir notikuši gada laikā
diwi gadījumi, kād deesgan pelna plāsfakas publikas ee-
wehrofīshānū.

Preesch kahdeem 3 gadeem fābedrojās Īrlawas un
kuhlu pagasti tāsīt jaunu skolas namu, kād pēhrūru-

tika gataws. Pogasta walde usaizinaja skolotajus zaui laikrakfieem lihds nolikta deenai peeteittees. Wehleschanaas deenā eeradahs kahdi astoni kandidati, no kureem pagasta weetneeki eewehleja ar leelu balsu mairumu Witina luugu, torelleju Lukuma bosnizas skolas skolotaju. (Tagad Vihi-schenki.) Bet pagasta wezakais nebija meerā ar, no weet-neefieem eewehleto skolotaju, kaut gan pehdejeem pehz likuma ir teesiba skolotaju iswehlet. Jo mineti pogasti paschi ween, bes muischaas ihpaschneeka peepalihdsbas, ustaifija skolas namu un pagastam tad ori bij teesiba, peenemt skolotaju pehz patikshanas. Kahdas nedekas preefsch wehleschanaas bij wezakais, Jurga lgs, pats teizis dascheem weetnekeem, lai wehlot Witina lgu par skolotaju; bet paschā pehdejā laikā, wifeem par leelu brihnumu, bij pahrgrossjis sawu politiku, jo kahds sawods atgadijums bij peespeedis muhsu wezi weetneku wehleschanaai pretotees. Proti Irlandas ehrgelneeks, R. lgs, gribedams blakam ehrgelmeeka weetai eeguht ari skolotaja weetu, nosuhitijs sawu kaimiaw pahri deenās preefsch wehleschanaas pee pag. wezaka un schis pratis to peesabinat, kusch tadehk ussahka sħiħu karu pret weet-nekeem. Un pehdigi pabalstis no weetiga skolas komisjas preefschneeka nu mahżitaja, sawu gribu zauri meda.

Breefsch kahdahm nedekahm fiajo mahzitajš no kan-
zeles, lai wezaki wedot eeswehtamos behrnus us jauno sko-
las namu, kur mahzitajš tos 3 nedekas mahža Deewgalda
mahžibā. Draudse brihnijahs par tahdu fiau, jo no feneem
gadeem eeswehtamee behrni tika westi us ehrgelneeka mahju.
Bet neko darit, woj tod mahzitajam neklauſib⁹? Behrni
teek fawesti un mahzitajš mahža tos weselu nedelu netrau-
jetos. Te negaidot otrā nedekā atnahk Kuhku pagasta we-
zakais un prasa školotajam R. kgam, ka esot eedrofchina-
jees mahzitajam atdot pahralahs školas ruhmes, bes pag-
waldes atwheleſchanas. R. kgs atſauzahs us mahzitaja un
luhds wezako, lai runa ar to. Bet wezais atbild, ka schim
or mahzitaju ſchoreis ne-esot darifchanas. bet tikai ar wiſu
ween, ka mahju fainmeeku, kuream uſtizeta nama uſraudſiba.
Pa tam peenahk ari mahzitajš, fweizina mißligi wezako
un prasa, lai taifchu atlaujot pabeigti behrenu mahžibu, kas
wilſchotees tikai puſotras nedekas. Bet wezakais nebūt
nelikahs peerunatees, aſrahdiſdams, ka ehrgelneeka mahža
jabut eeswehtijameem behrneem par mahžibas laiku. Mah-
zitajš, zeredams iſkaulek ſchelaſtib⁹, rafſtja luhgumu pee
pagasta waldeš, bet weetneeki weenbaſfigi noſpreeda, ka
mahzitajam ja-atſtabj ſkolas ruhmes toč paſchā deenā; abi
wezakais us mahžahm braukdomi paſludinaja R. kgam ſpre-
dumu. R. tuhlin krahwa ratiš behrenu gułomos maiſus
un oreja ſteigſchus us ehrgelneeka mahju. Pehz tam dſina
otru wesmu ar ſukras traufkeem un ehdamo weelu, jo R.
kgm pehz weza nolihguma jadod mohzitajam eħst taħs 3
nedekas, kamehr wiash mahža eeswehtijamos behrnus,
mahzitajam bija R. kga debt jareds taħd⁹ fauns un nizina-
ſchana no ſawas draudſes. Zeen, laſtaji warbut domahs, fa
meħs efam atkrituſchi no labeem tiflumeem un kristigas tiži-
bas, fa ta' nezeenam faru mahzitaju. Meħs zeentjam faru
garigu ganu, bet tik newaram zeest, ja mums fo ar waru
uſſpeesch.

No Kron- un Lihw-Behrses*). No Dobeles issstahdes par Lihwbehrses zelu 30. augustā mahjā braukdamē, re-dseju diwās weetās kūlam* ar twaika maschinu; Krons Behrsē un Lihwbehrsē Enīku mahjās. Behrsē gan skait pee strahdneekem nebiju, neredseju, waj Latweeschī waj zitas tautibas laudis strahdaja Kursemes Latweeschū wehr-dības atzwabinafchanas deenā, kura tatschu ikskatram Lat-weetim butu fwehtijama, ka laira fwehtdeena jeb wehl leelakā peeminā turama. Strahdneeki tatschu nebus ziti, ka Latvji, jo nebut nav dīsrdets, ka Turku wangiueki no Zelgawas butu Behrsē us dīshwi apmetuschees. Enīds pats ar strahd-neekem runaju, bija wiſi Latvji. Mahju ihpaschneeku waizaju par schihs deenas strahdaschānu, dabuju atbildi: ka maschinās ihpaschneeks, leelā Lihwbehrsēs krodsineezes dehls, us tam uſtahwejis, ka newarot tāhs deenas yelau garam laist; ja tā deenā Enīsch negribot kult, tad ne-gaidīschot; gaidot ari dauds ziti us maschinu. Waj nu ſhee puſdraudu neela wahrdi butu warejuschi ſaimneeku pee-speest kult, nebutu domajamē. Abi, tā min. ſaimneeks kā ari maschinās ihpaschneeks, ſkaitahs pee Lihwbehrsēs dsee-dataju beedribas, kuri bija domajami iſglīhtotaki pa do-scheem ziteem; bet „līka druskužpagaidit.“ Af, butu dedīgais tautētis. P. lgs. wehl Lihwbehrsēs, dseedataju kora vadons-tas gan nebutu kāhwī ſōweem dseedatajeem tā ahlstotees grehkot, bet ix ſhos ſapulzejis pee tautas ſwehtku ſwehtichanas. — Kuhleji augstakā weetā ūeprāſijschi, waj tā deenā brihwī ſtrahdat. Atbildets: notiguš darbus warot gan. Te nu wahrdē „notišs“ nebutu wiſ ſapro-tams ar maschinu kult; jo kult war iſklatru deenu. Bet ſchis wahrdē butu tā tulkojams: Ilgi iſlijuse labiba ſchi-nis deenās butu ſausa un warbut atkal leetus paredsams, tad wiau no lauķa ēewest, waretu gan „notes“ darbu ſri-fit u. w. j. Ka ſtrahdneeki pee tam ūeplābinati, nebutu wehrte ūeeminet, jo blaſchli brandwīhna, labtscha mihi-

jamo, redseju. — Us preekschu gan butu pogasta walde ja-
luhds, nahkošchu gadu eepreelsk pogastam zeetaki peeko-
dinat, fa bes strahpes tahdus darbus neatlahtu.

Schweitzer Krischus

No Leel-Zwandes. Gribu zeeniteem laštajeem kahdaš finas no Lejas-Kurseimes posneegt. Nefkatotees otpakal uš pagahjuſcheem laikeem, muhju pogastis ir leeleem ſoleem tautas iſglīhtibā uš preeſchu gahjis. Preeſch kahdeem trim godeem zaur ſklotaja Treuman lunga nopeetnibu faſtahdijahs lobi leels dſeedataju koris, pee kahdu 60 zilveku. Bet kā jau wiſas leetās ſchlehrſki gadoħs, ta ari muhfu dſeedatajeem to netruhka. Daudfi no wineem tika attureit, bet ziti pahrwareja wiſus eemeſlus un pastahw arweenu kā no eesahluma, freetni tauteefchi. Negribu wiſus ſchlehrſlus un eemeſlus peeminet, bet peeshmesdu tikai fo weens ſaimneeks „K“ iſdarija, lai waretu ſamus puifħus no dſeedataju kora atdabut. Pirmak minetais gruntneekō no-puhlejahs ar wahrdeem atrunat, lai ne-eet pee dſeedaſħan-nas, bet kad tas nelihdseja un wiha puifħi tomehr weħl arweenu gahja, tad K. apfolija fatram pizzos mahrzinas tabafas. Tas lihdseja, un wiha puifħi no taħbi reiſas pee dſeedaſħanas wairiſ ne-eet. — Lai gan muhfu dſeedaſħan-nas koris deesgan maſinajees, tad tomehr wihi iſriħlo il-gadus jaufus ſalumu ſweħtkus, tapat ari par ſweħtkeem un ſweħtku deenahm draudi baſnizä eepreezina ar tſħeir-baſigħam dſeeſmahm. Muħfu pagasts ari ſemkopibas fina now ziteem pagasteemi pakala. Kahdeem 7 gruntneekem ir-kukmas maſħinas un ſaimneezibu wiſi wed uš wairak laukeem. Muħfu pagasts ari ar leelu zensħanos zentħas-Latweeſchu beedribu*) dibinat; bet ar nosħeħlo schanu jano-fkatahs ka apklusa. Zerejim, ka eesħażżeji netapuiħs pub-ħinu, to leetu par jaunu darbā xemt, un gaſa west.

Geen geestis

Teem semkojeem, kuri zere, ka is Peterburgā dibinatas „semneku palīhdības bankas” ori Baltijas semnekeem tīskhot nauda aīsleeneta preefsch semes eepirfschanas, “Eesti Postimees” wehsta, ka kahds wina loftajās no ūchihs bankas jaur rakstu luhdīs naudu par palīhdību pee mahjas eepirfschanas, bet bankas walde winaam atbildējuſe, ka is bankas tikai Widus-Kreemijas semnekeem topot nauda aīsleeneta preefsch semes eepirfschanas, bet Polijas, Kaukājas, Sibirijas un Baltijas gubernu semnekeem ne. Atbildes rakstā efot ori teikts, ka preefsch tahm gubernāzahm, kurem semneeki is bankas tahdos palīhdības wehl nedabujot, tīskhot turpmāki dibinata kahda saru-banka. Tā tad efot zerais, ka muhsu Baltijas semneeli ori turpmak no ūchihs bankas dabušhot palīhdību pee semes pirlfschanas.

No Werowas apgabola raksta „Postimeesam“ brihnishkigas leetas pähr kahdu fkolotaju, kas nemas neleekahs but teizamaas; bet korespondents tomeht apgalwo, ka wiia wehstijums esot pilnigi pateess. Mahnu tiziba esot muhju semē leelā spēhkā, kā tiziba par burvjeem, raganahm, spoleem un daschadahm zītahm nedabigohm leetahm. Bet pehdejā laikā mahnu tiziba pee wums wehl reti esot atrodama, tiskai kahdā tumshā kastā. Tadehk jo wairak esot ja brijhnahs, ka pats fkolotajs, kam jamahza tahdas blehnas atmest, esot leels mahnu tizibas kopejs. Un par šča fkolotaja mahnu tizibu korespondents peewed diwi peemehrus. Pawasari, fkolotaja gowis us ganibu raidot, tahs bijuschaas tik nespēhzigas, ka kritischas uhdēna pelsē. Bet te fkolotajs un wiia seewa domajuschi tuhlin, ka wiia gowis apburcas, un pehz ilgas prahoschanas wiia atsinuschi diwus turigakos faimianu faiminekus par mainigeem, un tadehk apnehmuschees ieem tapat ar burvibas mahfflu afreehtes. No zeema tikuse atsaukta wahrdotaja, wežā, mulkiga Telu-Trihne par palihgu. Pehz tahs padoma, zeturdeenas naftū prekšči agiku. Jaika tizibas fcaubāzis māksla fakts, tas tizibas fcaubāzis māksla fakts.

peeteris gaudi uulu regis regnatis ratus uetus, tas nūzis
nokauts un duhmōs uskahrts, tad diwas wezas ratu rum-
bas famekletas, faktis už diwi dalaħm pahrgreessis un, we-
zenei dasħadus burwibas wahrdus skaitot, rumbas eellik
un rumbu gali ar osola toku gabaleem aisspundeti, un tad-
fihis rumbas ajsnestas u eedomato apbuhtesu fuhtim un
apraktaas tur trihs pehdu dikk semé. — Otris peemehrs
frahħas: Tam paſħam skolotojam tilu fhi lini nosagt i un
sagħlu pehdas palikuħas neuseetas, tadehk wajadsejjs aktar
wezo Teku-Tribni palihgħa luħgt, kura par labu ajsma fu-
biju se ori gatwa palihd set. Ta fameklu fuje ar skolotaj pahra
palihdsibu 12 dutxu wefelu salmu, fafehju se tos, burwibas
pahtarus skaitidama un tad ajsnejfu salmu fuħli ze-
turtdeenas walara u palihgħa bañizas torni pee puliċċena
un peeruna fuje swonitaju, lai swana. Bet lai sagħi jo-
drofhi sagħos linu atpaka ġie nestu, tad preeffx tam isleetata
wehl oħra burwibas mahlfla. Teku-Tribna kapfċhtā no-
jauneem kapeem efeħju se l-kata smiltis un iska fuje tħaż-
ap skolojja kien. Kad fihis abas mahlfas weħl ne-
liħdsejus has, tad skolotaj mellejjes palihdsibu pee tħadha
weza Kreewa, kien fuex labprah eżof gataws, no mulkeem
nemt muskibas meħflus, un pehz tam malkojs fahdm
Schihdam peezi rubkus, lai ar burwibas mahlfu valihd

linu sogkūs useet. Bet tas wiss bijis welti. Šis vats skolotajs efot jau diži māj trihs reisaš no amata atzels, bet tagad tam atwehlot atkal amatu waldit. (B. W.)

Velostokâ abraulufchi Holandefchu tirgotaji eepirli appinu. Appini fchogad gandrihs misur isbewuschees flkti, ihpaschi Anglija un Amerikâ. Ziteem gadeem is Amerikas mehdsâ atwest us Ciropu loti dauds appinu. Bet fchogad paşchâ Amerikâ appinu zena pazehluşehs no 30 zenteem par mahriziaw us dolaru. Tadehk domajams, la ari Kreewu appini, las mehdsâ mafsat 10 lihds 12 rubku par pudur, zena zeljeses lihds 40 rubl.

Uj Bislas apgabala d'selszerelem vašachiru wagonos uslahidit elektriski aparati, lai brauzejeem butu eespebjams latra brihdī siaot lokomotives wadonim, fa brauzeens peeturams. No apparatu fastem eet diwi drahtis lihds vašhai lokomotivi, us kuras atronahs swanitis. Weens speedeens — un lokomotives wadonim wajadsgā siaa, fa jaaptur.

Pee eestahschanahs kara deenesta libds schim bij li-kums, ka fruhls apmehram wajaga but pusei no mee-fas garuma. Schis likums schmejahs us wifeem weenadi; bet tagad esot nodomats, scho likumu tahdā sūnā pahrgrofis, la-wiasch paleek spehkā tilai privilegeatahm fahrtahm (muisch-neekem, d'simtgodpilsokeem, t'irgotajeem un Schihdeem), turpretim pee nepriviligetahm schikrahm fruhls apmehram pa 1 werschokam wajaga but leelakam nedā pusei no mee-fas garuma.

No Maskawas mums raksta: Schinīs deenās Maskawā uskawejahs Sibirijas Db-ekspedīzijas dalibneeks Skareina kungs, kas kā ismanīgs, saprātīgs leetasprātejs uz juhrnezzibās lauka tagad uzaizināts no Maskawas Kētarissās juhrnezzibās beedribas, bet par skolotaju Alsfajas juhrskolā, pēc Melnjuhras. Latweeschu juhrmal s semneleem ir laba slawa Kreewīja kā ismeizīgem juhrbrauzeem. Schi slawa wehl ihpaschi tika isplatīta zaur Sibirijas juhras ekspedīziju, — jo Latweeschu kugineeki bij, kas isweda galā scho drošo ekspedīziju seemelōs. Skareins ari ir weens no freetnakeem Latweeschu kugineeleem, kas peedālijahs pēc minētās seemeksekspedīzijas. Skareins brauz ar it swarigu usdewumu uz Melno juhru — eepasīšinat arī Melnās juhras juhrmalneekus ar tāhdeem swarigeem kuginezzibas weizinaschanas darbeem, kahdi ir kugu buhwē un kugu ihpaschnezziba uz sābeedribas pamata. Weena tāhda beedriba tagad dibinājahs pēc Melnās juhras eelsē Anapeē pilhehtinās (kur atrodahs Alsfajas juhrskola) — ihpaschi zaur Maskawas juhrnezzibās beedribas gahdibu. (B. B.)

Maslawā, 5. nov. Teefas palatā wakor fahkahs behrnu-audsinatawas rentmeistera Melnizka un fasslaititaja Litwinowa prozeſe, no kureem pirmais apsuhdsets, ta iſchlehrdis 31,643 rubl. un peesawinajees 307,000 rubl. otrais, ta neispildijis farou peenahkumu. № 69 leezenee-keem pirmā fehdeschanā tika 17 iſflauschinati; wirau istelumi pa leelakai dałai naw Melnizlam par labu. Teefas schana wilfsees 3 deenas.

No ahrfemem

Wihne, 19. (7.) novembr. S̄he preezigi apfweizind
Giers'a gaidamo satilfchanos ar firstu Bismarku un tad
ar grafsu Kalnoki; to tura par drofshu meera sihmi.

Schweize. Awise „Genser Schurnal“ siao, fa nobundesrates parwehleitā ismefleschana, waj Schweizē dsihwojofshi sozialistu un nihilistu behgki ne-efot wainigi peepuhdejeem sozialistu nemeereem Franzijā, efot peerahdijuse, fa mineteem behgleem ne-efot bijis nekahds fokars ar Franzijā notikuscheem sozialistu nemeereem, bet fa nemeeru zehleju galwas un komitejos laikam atrodotees Parīzē waj Londonā.

Austro-Ungarija. Delegazijas Peſchētē atwahlejusħas walidibai wajadsgo naudu preeħxha fakha speħħfa reformas. Shi reforma pa' leelakai dakai pastashw dinwas leetā: Pirmahrt kahjeneeku pulku flaitis teek wairots ar 22 jaunieem pulseem, ta' fa' wiċċu pawifam turpmak bus 102. Ottokahrt wiñi Austreeħu kora pulki turpmak stahmehs ta' ġiem apgabalos, no furom xemti rekrutaci. Gaur f'id-veħdejo nofazzjumu teek ponahkt, ka armijas mobilisazzija jeb fapulżeschħana użi kara aktarri iż-darama. Attwakinatee saldati, kas-awwejni meħds uistoree s-fawwà d'sintené, daudx aktarri war wajadsgig brihdxi fafneegħ fawwus pulkus, ja-sħiee stahw tuwumā.

Turzija. Wahzu fuhtnis Radowizs pafneedsis sultanaudienze fawo preefchahjeja, grafa Hazselda, atkahpschanahs rakstu un fawu cezelschanas pilnwaru.

Egipte. No Aleksandrijas fino, ja starptautiskā wēselibas komiteja dabujuse iš Mekas finas par koleera mošinashanos. Pehdejās 2 nedēļas Melā neweens valsts neesot no jauna ar koleeri fājērdīs.

